

Filozofia człowieka. Wykłady – Józef Tischner

Tischner kierował wykład przede wszystkim do tych, którzy chcieli go słuchać. Przytaczane przez niego anegdoty miały nie tylko ilustrować jakiś omawiany problem filozoficzny, ale jednocześnie służyły jako chwila relaksu. Czytanie dziś zapisów wykładów daje niepowtarzalną możliwość poczucia się jak ówczesni uczniowie Tischnera, którym po raz pierwszy odsłaniają się skarby myśli dawnych i nowych filozofów – piszą Zbigniew Stawrowski i Adam Workowski we wstępie do dzieła „Filozofia człowieka. Wykłady” Józefa Tischnera.

Tytuł: Filozofia człowieka. Wykłady

Autor: Józef Tischner

Opracowanie naukowe: Zbigniew Stawrowski, Adam Workowski

Wydawca: Instytut Myśli Józefa Tischnera

ISBN: 978-83-60911-34-1

Rok wydania: 2019

Liczba stron: 631

Okładka: twarda

IV tom *Dzieł zebranych* Józefa Tischnera to trzeci tom prezentujący jego wykłady, po tomie *Etyka a Historia* (2008) oraz *Współczesna filozofia ludzkiego dramatu* (2012). Tym razem są to wykłady z filozofii człowieka, które Tischner rozpoczął jeszcze w latach 70., w ramach Papieskiego Wydziału Teologicznego. Następnie od października 1982 prowadził je przez 15 lat jako wykład kursowy na Wydziale Filozofii

erygowanej tuż przed wprowadzeniem stanu wojennego Papieskiej Akademii Teologicznej, kończąc swój ostatni cykl wykładów w roku akademickim 1996/1997. Ich kontynuacji przeszkodziła rozwijająca się choroba nowotworowa Tischnera i operacja krtani na jesieni 1997 roku.

Tom obejmuje dwa skrypty z roku 1982 i 1986, przede wszystkim jednak zawiera dokładny zapis wykładów wygłoszonych przez Tischnera w roku akademickim 1983/84, zrekonstruowany w oparciu o zachowane kasety i zapisy nagrań.

Czytelnik ma okazję zapoznać się nie tylko z merytoryczną zawartością wykładów, ale również posmakować to, co z oczywistych powodów zostało usunięte przy opracowywaniu skryptów: komentarze, pełne humoru dygresje, wymiany zdań ze studentami – a więc to wszystko, co składa się na niepowtarzalny urok Tischnerowskich wykładów. Tak się składa, że redaktorzy niniejszego tomu to także naoczni świadkowie owych wykładów, toteż praca nad przygotowywanymi tekstami budziła w nich nie tylko żywe wspomnienia, osadzone w konkretnym miejscu i czasie, ale i radość, że po ponad 35 latach będą się nimi mogli wreszcie podzielić z nowymi pokoleniami miłośników mądrości.

Tischner kierował wykład przede wszystkim do tych, którzy chcieli go słuchać. Choć także znakomicie wyczuwał atmosferę panującą na całej sali. Przytaczane przez niego anegdoty, miały nie tylko ilustrować jakiś omawiany problem filozoficzny, ale jednocześnie służyły jako chwila relaksu, gdy sala przytłoczona i znużona filozoficznym wywodem, zaczynała przysypiać. Co istotne, Tischner nigdy nie czytał wykładów, korzystał co najwyżej z kartki ze starannie dobranymi cytatami lub też przytaczał je bezpośrednio z przyniesionych ze sobą dzieł klasyków.

– Zbigniew Stawrowski

Głównym tematem wykładów było filozoficzne *rozumienie* człowieka. Rozumieć to coś innego niż wyjaśniać. Rozumienie człowieka oznacza pokazanie jego swoistego miejsca w świecie. Tischner czyni to na dwa sposoby. Z jednej strony, opisuje wyjątkowe właściwości ludzkiej osoby – egzystencję, skierowanie na wartości, wolność, duchowość, stosunek do własnego ciała i śmierci. Z drugiej strony, wprowadza bogate tło historyczne – przedstawiając kierunki filozoficzne, które są szczególnie ważne dla odsłaniania swoistości człowieka. Proporcje obu podejść zmieniają się w kolejnych seriach wykładów. Pierwsza część wyczerpująco opisuje specyficzne właściwości człowieka. W następnych latach Tischner coraz częściej odwołuje się do historii filozofii skupiając się na wielkich postaciach i ważnych kierunkach filozoficznych. Rzuca się w oczy wszechstronność problematyki wykładów – od koncepcji człowieka Arystotelesa aż do Heideggera i Levinasa. W kolejnych latach Tischner zmienia ogólną strukturę problematyki i podejmuje inne kwestie. Nawet jeśli powtarza jakiś kluczowy temat, to omawia go z odmiennej perspektywy.

Wykłady z filozofii człowieka potwierdzają wyjątkową zdolność Tischnera do przedstawiania trudnych zagadnień w sposób jasny i plastyczny. Używał do tego wielu środków językowych m.in. metafor i porównań, które pozwalały śledzić myśli prezentowanych filozofów, nawet jeśli używali pojęć trudnych i hermetycznych. Dla wielu słuchaczy te akademickie wykłady Tischnera z filozofii człowieka stały się wzorem wykładania filozofii.

– *Adam Workowski*

Spis treści

Książka do nabycia na stronie Instytutu Myśli Józefa Tischnera

Przeczytaj fragment